

Załącznik do Uchwały Nr XVIII/164/05
Rady Gminy w Stolnie z dnia 12 lutego 2005
w sprawie przyjęcia Gminnego Programu
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych na 2005rok.

**GMINNY
PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
NA 2005 ROK**

Zgodnie z art. 4¹ ust.1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U.z 2002r. Nr 147,poz.1231 z późn. zm.) zwanej dalej ustawą, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy. Ustawa wymienia sześć zadań, które powinny być realizowane w ramach uchwalonego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

W szczególności zadania te obejmują:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Powyższe zadania są realizowane za środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które ustawa nazywa „dodatkowymi” środkami na finansowanie zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

Na podstawie art. 18² dochody te „wykorzystywane będą na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i nie mogą być przeznaczone na inne cele.”

I. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY TERAPEUTYCZNEJ I REHABILITACYJNEJ DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU.

Podstawowym zadaniem gminy jest zadbanie o dostępność terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia dla mieszkańców gminy.

Gmina powinna w miarę możliwości dofinansowywać szkolenie terapeutów odbywające się w ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników leczenia odwykowego.

Należy rozważyć, czy jest konieczne rozszerzenie składu poprzez sfinansowanie zatrudnienia dodatkowych terapeutów na podstawie umów- zleceń, ryczałtu lub w innej formie.

Winny być tworzone punkty konsultacyjne w miejscowościach, w których nie ma profesjonalnych placówek leczenia odwykowego i w miejscowościach, z których dojazd do takich placówek jest utrudniony.

Do zadań punktu należy w szczególności:

- dostarczenie informacji o możliwości podejmowania profesjonalnej terapii,
- motywowanie i kierowanie do leczenia,
- udzielanie wsparcia i pomocy psychospołecznej osobom po zakończeniu terapii odwykowej i ich rodzinom.

Ważną rolą punktu konsultacyjnego jest udzielanie informacji członkom rodzin osób uzależnionych.

Bardzo ważne są kompetencje osób dyżurujących w punkcie konsultacyjnym.

Najlepszym rozwiązaniem jest zatrudnienie na kilka godzin tygodniowo wykwalifikowanego terapeuty uzależnień, pracującego w zakładzie leczenia odwykowego.

Na 2005 rok zaplanowano:

1. *Zatrudnić terapeutę, który będzie prowadził:*
 - a) *punkt konsultacyjny dla mieszkańców gminy mających problemy alkoholowe oraz ich rodzin.*
Punkt konsultacyjny mieści się w Zespole Szkół NR 1 w Stolnie, czynny w każdy poniedziałek w godzinach od 16.00 do 18.00.
 - b) *pogadanki prelekcje z młodzieżą w szkołach podstawowych i*

gimnazjach na tematy związane z problemami alkoholowymi.

II. UDZIELENIE RODZINOM, W KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ PROBLEMY ALKOHOLOWE POMOCY PSYCHOSPOŁECZNEJ I PRAWNEJ A W SZCZEGÓLNOŚCI OCHRONY PRZED PRZEMOCĄ W RODZINIE.

Zobowiązanie do leczenia odwykowego

Na mocy art. 4¹ ust. 3 oraz art. 25 i art. 26 ust. 3 ustawy na gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych spoczywa obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Postępowanie dotyczy jedynie wybranych kategorii osób uzależnionych. Przesłanki do wdrożenia takiego postępowania określa art. 24 ustawy wskazując osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

Do zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach działań wynikających z instytucji prawnej zobowiązania do leczenia należy:

1. Przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu.
2. Wezwanie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie.
3. Skierowanie w/w osoby na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.
4. Przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłego.
5. Złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego.

Do dokumentacji należą: opinia wydana przez biegłego, protokół z rozmowy z osobą zgłaszającą do komisji przypadek nadużywania alkoholu i wynikających stąd konsekwencji, protokół z rozmowy z osobą uzależnioną od alkoholu, o ile do takiej rozmowy doszło, dokumenty pochodzące z wywiadu środowiskowego, inne informacje w sprawie, takie jak: informacje z policji, informacje od pedagoga szkolnego i inne.

W 2005 roku postanowiono:

1. Prowadzić prace Zespołu Interwencyjno –

Motywującego w miarę zgłoszonych wniosków od mieszkańców gminy na dobrowolne lub przymusowe leczenie odwykowe.

2. Kierować osobę na badanie przez biegłych (lekarz psychiatra i psycholog) w miarę potrzeb w celu orzeczenia stopnia uzależnienia.

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie

Należy rozważyć powstanie zespołu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, skupiającego specjalistów przygotowanych do skutecznego zajmowania się tą problematyką. Zadaniem takiego zespołu byłoby :

- 1/Zbieranie i przekazywanie informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie .
- 2/Gromadzenie informacji na temat miejsc, osób i możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym.

W związku z niedostrzeganą przemocą w rodzinie PAPRA przygotowała projekt procedury interwencji gminnych komisji w sprawach przemocy domowej „Niebieska Karta”.

Celem procedury jest rozpoznanie zaburzenia życia rodzinnego wywołanego nadużywaniem alkoholu i stosowaniem przemocy, ułożenie planu pomocy członkom rodziny/dorosłym i dzieciom/ i zaplanowanie działań interwencyjnych.

Miejsca pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym tworzymy w zależności od potrzeb i zasobów.

Mogą to być:

- 1.Punkty konsultacyjne.
- 2.Telefony zaufania i informacje.
- 3.Grupy wsparcia i grupy terapeutyczne.
- 4.Placówki udzielające pomocy dzieciom- ofiarom przemocy w rodzinie

Dofinansowanie tych miejsc może się odbywać poprzez:

- 1.Szkolenia i kursy specjalistyczne zwiększające kompetencje w zakresie pomagania ofiarom przemocy w rodzinie.
- 2.Szkolenia dotyczące współpracy służb i instytucji, zwłaszcza związkowych z wdrożeniem nowych procedur interwencji wobec przemocy domowej, np. „Niebieskie Karty”.
- 3.Działalność edukacyjną związaną z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w tym także organizowanie narad i konferencji poświęconych przeciwdziałaniu przemocy domowej.

W 2005 roku należy szczególną uwagę zwrócić na wdrożenie procedury „niebieskich kart” w policji i pomocy społecznej.

Ze względu na fakt, iż przygotowane zostało nowe zarządzenie Komendy Głównej Policji w sprawie interwencji policji wobec przemocy w rodzinie, a także wprowadzono zmiany w dokumentacji, konieczne jest przeprowadzenie nowych szkoleń, narad i konferencji dotyczących problematyki interwencji w sprawach przemocy i współpracy służb.

W 2005 roku planuje się skierować na szkolenie pedagogów, nauczycieli, pracowników GOPS-u w zakresie pomagania ofiarom przemocy w rodzinie z uwzględnieniem „Niebieskiej karty”.

Planuje się dofinansować realizację akcji pt. „Niebieska Skrzynka” zorganizowanej przez Komendę Powiatową Policji w Chelmnie Oddział w Lisewie.

Planuje się odbyć spotkanie panelowe grup młodzieży z klas III gimnazjum, przy współudziale policji, lekarza, pedagoga.

Pomoc psychologiczna i socjoterapeutyczna dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

Gmina i powiat może zlecić w drodze umowy organizacjom społecznym Kościołowi katolickiemu, związkom wyznaniowym, fundacjom, stowarzyszeniom, pracodawcom oraz osobom fizycznym i prawnym zadania z zakresu pomocy społecznej oraz wspierać je w tym finansowo.

W szczególności zadania obejmują m.in. „udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie”.

Realizacja tego zadania w odniesieniu do dzieci powinna oznaczać tworzenie specjalistycznych placówek dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, takich jak świetlice, kluby i grupy socjoterapeutyczne.

Przy planowaniu gminnego systemu pomocy psychologicznej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym należy dążyć do zintegrowania działań różnych instytucji zajmujących się pomaganiem dziecku i rodzinie. Dotyczy to przede wszystkim szkół, ośrodków pomocy społecznej, policji, punktów interwencji kryzysowej, świetlic socjoterapeutycznych, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Dobrym rozwiązaniem jest tworzenie interdyscyplinarnych zespołów, których zadaniem jest opracowywanie i koordynowanie realizacji planów pomocy dziecku i rodzinie.

Istotną rolę w procesie pomagania dzieciom z rodzin alkoholowych zajmują świetlice socjoterapeutyczne.

Zadania świetlic:

1/ sporządzenie diagnozy indywidualnej dziecka i jego rodziny.

2/ Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych zgodnie z programem

- przygotowanym dla całej grupy i diagnozą indywidualną dzieci.
- 3/Praca ze stałymi grupami dzieci.
 - 4/Praca z dziećmi w kontakcie indywidualnym.
 - 5/Przygotowanie i realizacja indywidualnych programów rozwojowo – terapeutycznych dla dzieci.
 - 6/Prowadzenie dokumentacji pracy z dzieckiem zgodnej z charakterem placówki
 - 7/Utrzymanie kontaktów z rodziną dziecka w celu:
 - diagnozy sytuacji rodzinnej,
 - rozwiązywania problemów rodziny,
 - współpracy w sprawie postępów dziecka w procesie socjoterapii.
 - 8/Współpraca z instytucjami /szkoły, ośrodek pomocy społecznej, ośrodek zdrowia/.

Do zadań gminy w zakresie udzielania pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym należy w szczególności :

- 1 .Tworzenie i finansowanie bieżącej działalności świetlic socjoterapeutycznych .
- 2.Finansowanie prowadzenia zajęć i programów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. Programy te powinny być prowadzone w oparciu o pisemny konspekt do poszczególnych zajęć zaplanowanych do realizacji.
- 3.Dofinansowanie obozów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. Obozy te powinny być integralnym elementem całorocznej pracy z dziećmi.
- 4.Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym oraz rozwijania umiejętności prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych organizowanych dla pedagogów, psychologów, nauczycieli, którzy są zatrudnieni w tego typu placówkach lub deklaruja gotowość podjęcia tego typu prac.
- 5.Organizowanie lokalnych porad ,seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym.

- 1.W 2005 r. planuje się w Zespole Szkół Nr 1 w Stolnie wprowadzenie całorocznych zajęć świetlicowych dla uczniów z rodzin patologicznych bądź zagrożonych demoralizacją (raz w tygodniu po dwie godziny – zajęcia plastyczne, teatralne, wyrównawcze) .
- 2.Utworzenie grupy socjoterapeutycznej z uwzględnieniem pedagoga , pracownika socjalnego, nauczyciela.

3. Prowadzenie zajęć terapeutycznych zgodnie z wcześniej przyjętym programem.
4. Zajęcia pozalekcyjne dla młodzieży: kontynuacja II Edycji Wojewódzkiego Konkursu Profilaktycznego skierowanego do wszystkich szkół gimnazjalnych z terenu woj. kujawsko-pomorskiego (organizacja finału).
5. Zorganizowanie turnieju wsi z uwzględnieniem tematyki nadużywania alkoholu przez młodzież, i dorosłych, z udziałem specjalisty ds. rozwiązywania problemów alkoholowych.
6. Zorganizowanie wystawy plakatów o tematyce profilaktycznej pt. "Młodzież wolna od nalogów", stworzenie prezentacji multimedialnej, przesłanie do wszystkich GKRPA w powiecie.

III. PROWADZENIE PROFILAKTYCZNEJ DZIAŁALNOŚCI INFORMACYJNEJ I EDUKACYJNEJ W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII, W SZCZEGÓLNOŚCI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY, WPROWADZENIE POZALEKCYJNYCH ZAJĘĆ SPORTOWYCH, A TAKŻE DZIAŁAŃ NA RZECZ DOŻYWIANIA DZIECI UCZESTNICZĄCYCH W POZALEKCYJNYCH PROGRAMACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I SOCJOTERAPEUTYCZNYCH.

1. Zapobieganie powstawania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu.

Badania wykazują, że nie tylko osoby uzależnione od alkoholu ponoszą szkody zdrowotne, ale także osoby pijące ryzykownie i szkodliwie.

Lekarze pierwszego kontaktu rzadko podejmują działania mające na celu zmianę stylu picia pacjenta.

Powodem tego jest przeważnie brak poczucia kompetencji w tym zakresie oraz deklarowany brak czasu na dodatkowe czynności.

W związku z tym możliwe jest podjęcie przez samorząd gminny działań, które pozwoliłyby na wdrożenie metod wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji do praktyki podstawowej opieki zdrowotnej.

Proponowane działanie to finansowanie szkoleń lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej i lekarzy rodzinnych oraz pielęgniarek z zakresu metod wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji. W szkoleniach mogą wziąć też udział pracownicy socjalni i lekarze innych specjalności.

W 2005 roku planuje się szkolenie pracowników socjalnych, lekarzy, nauczycieli w zakresie wdrożenia metod wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji.

2. Zintegrowany system profilaktyki gminnej

Młodzi ludzie mają tendencje do podejmowania różnorodnych zachowań ryzykownych dla zdrowia. W związku z tym w profilaktyce tych zachowań rekomendowane jest tworzenie programów edukacyjnych dotyczących różnych rodzajów środków uzależniających /alkohol, tytoń, narkotyki/ oraz łączenie różnorodnych działań podejmowanych wobec tej populacji. Należy dążyć do tworzenia zintegrowanego systemu profilaktyki gminnej.

Szczególnie cenne są środowiskowe programy profilaktyczne czynnie angażujące wiele grup danej społeczności /młodzież, rodziców, wychowawców, sprzedawców napojów alkoholowych, samorząd/ w działania na rzecz ograniczenia popytu na środki psychoaktywne poprzez m.in. wzrost świadomości społecznej i zmiany cech środowiska lokalnego.

Przy planowaniu programów profilaktycznych należy zwrócić uwagę, aby nie koncentrowały się one wyłącznie na osłabieniu czynników ryzyka, lecz również na wspieraniu głównych czynników chroniących/ a zwłaszcza kształtowaniu silnej więzi rodzinnej/.

Pierwszym etapem planowania konkretnego projektu profilaktycznego powinna być diagnoza środowiska uwzględniająca m.in. diagnozę problemu oraz zapotrzebowanie na specyficzne i niespecyficzne usługi z zakresu profilaktyki.

Realizacja profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej skierowanej pośrednio i bezpośrednio do dzieci i młodzieży na terenie gminy to przede wszystkim:

1. Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
2. Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych /telefon zaufania, „pomarańczowa linia”/.
3. Wdrożenie programów profilaktyczno- interwencyjnych dla młodzieży upijającej się.
4. Dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakładzie pracy z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów,

k którzy deklarują gotowość podjęcia pracy profilaktycznej z dziećmi lub młodzieżą i aktualnie są zatrudnieni w placówkach oświatowych i opiekuńczo – wychowawczych.

5. W przypadku organizacji lokalnych imprez profilaktycznych dla młodzieży należy szczególnie zwracać uwagę, aby nie tworzyły one skojarzeń z promocją alkoholu i nie pochłaniały zbyt dużej ilości środków finansowych, które powinny być przeznaczone przede wszystkim na zajęcia prowadzone w małych grupach zapewniających bezpośredni kontakt wychowawcy z młodzieżą.

6. Szczególnie ważnym wyzwaniem w działalności profilaktycznej jest rozszerzenie programów zajęć psychoprofilaktycznych dla młodzieży o różne formy sportowo- turystyczne.

7. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

8. Podejmowanie działań interwencyjnych wobec firm prowadzących promocję i reklamę napojów alkoholowych, w szczególności reklamę skierowaną do młodzieży.

W 2005 roku planuje się:

1. W gimnazjach i w szkołach podstawowych na terenie gminy przeprowadzenie I Edycji akcji pt. "Zdrowy Umysł".
2. Kontynuację programu pt. "Uzależnienia wśród dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem szkodliwości narkotyków" we wszystkich szkołach przez Gminny Ośrodek Zdrowia.
3. Realizację programu pt. "100 pytań 100 odpowiedzi", Gminna Ogólnoszkolna integracyjna Impreza Profilaktyczna pt. "Nie biorę nie używam- jestem wolny" przez Zespół Szkół Nr 2 w Robakowie.
4. Realizację programów: przez Szkołę Podstawową w Małym Czystem i Szkołę Podstawową w Wabczu pt. "Europa bez uzależnień", "Etanol –tajemnicza substancja oszukująca ludzi", "Alkohol nie jest lekarstwem na nasze kłopoty"
5. Realizację programu przez Zespół Szkół CK P w Grubnie pt. "Szkoła wolna od nalogów".
6. Dofinansować dożywienie dzieci w szkołach z udziałem programu profilaktycznego.
6. W I półroczu szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych.
7. Prowadzenie kontroli placówek handlowo- gastronomicznych pod względem:
 - przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia;